Nyttig om OSCE

Hamed Khan, Iqbal Khan, Akhil Gupta et al.
OSCEs for medical finals
 298 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell,
 2012. Pris GBP 28
 ISBN 978-0-470-65941-0

Den tradisjonelle skriftlige essayeksamenen er på vikende front i medisinstudiet ved norske universiteter og erstattes av varianter av flervalgsprøver og kortsvarsoppgaver. Også den tradisjonelle muntlige eksamenen med en utvalgt pasient fra professorens portefølje, blir flere steder byttet ut med OSCE-stasjoner (objektiv strukturert klinisk eksaminasjon) av 5–15 minutters varighet med bruk av enten skuespillere som «pasienter» eller modeller. Innholdet på slike stasjoner spenner vidt – fra rene praktiske ferdigheter, som suturering, undersøkelsesferdigheter, som ved en pasient med en akutt kneskade, til kommunikasjonsferdigheter, som overbringelsen av et kreftbudskap.

OSCEs for medical finals er en utmerket bok skrevet for engelske medisinstudenter som skal opp til embetseksamen. Den er skrevet av undervisere med erfaring fra planlegging og gjennomføring av OSCE ved britiske universiteter.

I de fire delene tar forfatterne for seg klinisk undersøkelse, anamneseopptak, kommunikasjonsferdigheter og prosedyrer. Totalt er det 70 kapitler. De innleder hver hoveddel med noen sider med generelle tips, som oftest jordnære og nyttige. De etterfølgende kapitlene følger en fast mal: Først innleder forfatterne med en detaljert sjekkliste satt opp som et skårskjema for en eksaminator. Deretter gir de en oversikt over vanlige problemstillinger av denne typen. Dette etterfølges av «hints and tips», f.eks. ting man alltid bør legge merke til, alltid bør si til pasienten eller aldri overse. Noen få eksempler på oppfølgingsspørsmål fra en eksaminator med ultrakorte svar runder av kapitlene.

Hvert kapittel er sjeldent lengre enn 2–3 sider. Språket er bra, tabellene er letteste, og figurene er enkle og gode. Til sammen gjør dette boken brukervennlig. Stikkordregisteret er også godt, om enn mindre viktig i en bok som verken er lærebok eller oppslagsverk, men som bør brukes sammen med andre studenter i en aktiv læringsprosess. Med få unntak er innholdet i kapitlene medisinsk sett direkte overførbart til norske forhold. Man gjenkjenner også britisk høflighet i gjentatte, men for så vidt fornuftige, oppfordringer om å forsikre seg om at pasientene til enhver tid har det bra, er passende tildekket og velinformert om hva som skal skje videre.

Denne boken er utmerket for kollokviegrupper som vil trene på OSCE-scenarier, dog med det forbehold at den er preget av at tradisjonen med OSCE er både lengre i Storbritannia og mer standardisert mellom universiteter. Likevel vil man kunne få mye nyttig med seg – også til den mer tradisjonelle muntlige eksamenen. Jeg tror også at norske OSCE-planleggere vil kunne hente litt inspirasjon til innhold og struktur på OSCE-stasjoner. Kanskje det vil være grunnlag for en liknende norsk bok om noen år?

Rune Jakobsen

Institutt for medisinske basalfag
 Universitetet i Oslo

Undervisning i akuttmedisin

Robert L. Rogers, Amal Mattu,
 Michael E. Winters et al, red.
Practical teaching in emergency medicine
 2. utg. 371 s, tab, ill. Chichester:
 Wiley-Blackwell, 2012. Pris GBP 50
 ISBN 978-0-470-67111-5

Akuttmedisin som egen spesialitet har vært etablert i mange land siden 1960-tallet. Med unntak av noen land, som England og Irland, har den ikke vært vanlig i Europa, men utviklingen går mot en slik spesialitet i flere land, også i Norden. Ulik organisering av helsevesenet både utenfor og i sykehus er trolig en viktig forklaringsvariabel for at vi i Norge ikke har en slik spesialitet.

Min første reaksjon i møtet med denne boken var at den trolig hadde lite å gi meg. Der tok jeg grundig feil. Selv om organiseringen av helsetjenester i USA og Norge er forskjellig, har vi på mange måter samme pasientgrupper og sykdomspanorama. Både ved de store legevaktene og i akuttmottak på sykehus bør en slik bok ha stor relevans. Også våre studenter og leger i spesialisering trenger gode kunnskaper i akuttmedisin.

Forfatterne gir en grundig gjennomgang av hvordan man bør organisere praktisk undervisning i akuttmedisinske ferdigheter. I utgangspunktet vil man kanskje tro at den hektiske og til dels kaotiske hverdagen i mange akuttmottak ikke er spesielt velegnet til undervisning. Men forfatterne evner å gi gode eksempler på det motsatte, og ikke minst utfordringen som det brede medisinske feltet akuttmedisin representerer, som er langt mer enn vår stereotypet forestilling om «blålysmedisin».

Forfatterne er amerikanske spesialister i akuttmedisin, og målgruppen er primært utdanningskandidater i samme fag.

De 25 kapitlene spenner fra hva som skiller den voksnes læring fra barns læring, via et kapittel om pasientnær undervisning i akuttmottak, til hvordan man gir strukturert tilbakemelding og bruk av databasert læring i akuttmedisin. Kapitlene er velskrevne, og forfatterne bruker mange eksempler fra dagligdags akuttmedisin. To kapitler fanget min interesse spesielt: kapitlet om den trinnvise tilnærmingen til å undervise invasive medisinske prosedyrer, og kapitlet om databasert undervisning, med mange fine nettsadresser for den undervisningsinteresserte leseren.

Det er ikke mye å utsette, men jeg savnet en litt grundigere diskusjon av simulatorbasert læring – kun én produsent av avanserte simulatorer blir nevnt. Her kunne forfatterne med fordel laget en liste over aktuelle produsenter.

Jeg kan anbefale boken for alle som deltar i undervisningen på legevakter og i akuttmottak.

Hans Kr. Flaatten

Kirurgisk serviceklinikk
 Haukeland universitetssykehus